

Nr 163.

Ankom till riksdagens kansli den 30 maj 1944 kl. 1 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1944/45 till socialstyrelsen m. m. jämte i ämnet väckta motioner.
(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkterna 3—5) föreslagit riksdagen att i avbidan på särskild proposition i ämnet för budgetåret 1944/45 under rubriken Socialstyrelsen beräkna till Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet ett förslagsanslag av 1 108 000 kronor, till Avlöningar till viss personal för större statistiska specialundersökningar ett reservationsanslag av 15 000 kronor och till Omkostnader ett förslagsanslag av 196 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 258, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 14 april 1944, föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning och avlöningsstat för socialstyrelsen, avlöningsstaten att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45, dels för nämnda budgetår under rubriken Socialstyrelsen anvisa till Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet ett förslagsanslag av 830 000 kronor, till Avlöningar till viss personal för större statistiska specialundersökningar ett reservationsanslag av 30 000 kronor och till Omkostnader ett förslagsanslag av 175 000 kronor, dels ock medgiva att den i avlöningsstaten för socialstyrelsen upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1943/44 överskridas med högst 180 000 kronor.

1:o) **Socialstyrelsen: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet.** Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår anvisat med 1 108 000 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *socialstyrelsen* gjort framställning rörande anslagen till styrelsens verksamhet för budgetåret 1944/45.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän har styrelsen föreslagit höjd till 330 000 kronor. Därvid har styrelsen utgått från belastningen under budgetåret 1942/43 och jämväl beräknat att ett par av styrelsens högre ordinarie tjänstemän, som under nämnda budgetår åtnjutit tjänstledighet, under nästa budgetår skola återinträda i tjänstgöring hos styrelsen.

I fråga om anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda

av Kungl. Maj:t, har styrelsen föreslagit en höjning med 6 000 kronor för beredande av ökat arvode till en av styrelsen anlita arkitekt och för beredande av ersättning till sakkunniga på den sociala och medicinska barnavårdens område.

Vid beräkningen av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har styrelsen framhållit behovet av ökad personal å vissa av styrelsens byråer. Ökningen hänför sig delvis till personalutvidgningar, som ansetts erforderliga redan under innevarande budgetår. Härjämte beräknas för nästkommande budgetår för fattigvårdsbyråns del, att den för mödrahjälpavdelningens föreståndare avsedda amanuens tjänsten skulle ändras till en extra ordinarie notarietjänst. Å statistiska byrån har styrelsen beräknat en utvidgning med $2\frac{1}{2}$ befattningshavare utöver den personal, med vilken räknats vid anslaget bestämmande för löpande budgetår. Å utredningsbyrån räknade styrelsen med en ökning av ett biträde.

I sin petitaskrivelse beräknar styrelsen lönekostnaderna för den erforderliga icke-ordinarie personal, som är avsedd att avlönas från ifrågavarande anslagspost, eller 216 heltidsanställda och 1 halvtidsanställd befattningshavare, till omkring 774 000 kronor. En översikt av huru dessa kostnader beräknats fördela sig å utlänningsbyrån och å verket i övrigt framgår av en i propositionen (sid. 9) återgiven tabell, som även utvisar fördelningen av befattningshavarna å olika byråer.

Utöver förenämnda 774 000 kronor räknar styrelsen med ytterligare belopp såsom erforderliga för bestridande av kostnader under avlöningsposten till övrig icke-ordinarie personal, nämligen för tillfällig sommarförstärkning med 10 skrivbiträden å utlänningsbyrån, för vikariatsersättningar och ersättningar för övertidsarbete, för löneökningar i samband med befattningshavares befordran till extra eller extra ordinarie tjänstemän samt vid uppflyttningar i lönegrad ävensom för täckande av utgifter till vissa speciala ändamål (tillsyn över ämbetsverkets lokaler, service för statistikmaskiner m. m.) och för oförutsedda behov. För nämnda ändamål beräknas för utlänningsbyråns del tillhopa 20 500 kronor. Till styrelsens verksamhet i övrigt kunde behovet beräknas till 15 500 kronor.

Styrelsen har sålunda beräknat de sammanlagda utgifterna för avlöningar till övrig icke-ordinarie personal för nästa budgetår till 810 000 kronor, varav 42 500 kronor belöpa å styrelsens hos arbetsmarknadskommissionen tjänstgörande icke-ordinarie personal och 339 500 kronor på utlänningsbyråns icke-ordinarie personal.

Över socialstyrelsens framställning har *statskontoret* den 29 september 1943 avgivit utlåtande.

I utlåtande den 28 februari 1944 över nykterhetsutredningens betänkande har *socialstyrelsen* upptagit frågan om styrelsens organisation för handläggning av alkoholistärenden och framlagt förslag att den nuvarande till fattigvårdsbyrån knutna nykterhetsvårdsavdelningen skulle förstärkas samt ombildas till en särskild byrå för nykterhetsvård. Styrelsen har härom anfört, bland annat, att genomförandet av nykterhetsutredningens förslag automa-

tiskt komme att ställa ökade krav på styrelsen. Utbyggandet av länsnykterhetsnämndsinstitutionen krävde ökade kontroll- och inspektionsresurser för tillsynsmyndigheten, höjningarna av anslagen till nykterhetsnämnderna skulle öka centralmyndighetens ansvar i motsvarande mån, och organiserandet samt uppsikten av de nya vårdformerna komme att förutsätta nya insatser av denna. Till belysande av behovet av den föreslagna organisationen har styrelsen lämnat vissa statistiska uppgifter rörande styrelsens nykterhetsvårdsavdelnings arbetsuppgifter (sid. 9—10).

I anslutning härtill har styrelsen anfört, att en ny byrå för nykterhetsärenden vore oundgängligen nödvändig. Styrelsen, som prövat behovet av arbetskrafter för denna byrå (sid. 10) har uppskattat den årliga personalkostnaden till 52 587 kronor. Då motsvarande kostnader för den nuvarande nykterhetsvårdsavdelningen utgjorde 42 636 kronor, skulle kostnadsökningen uppgå till 9 951 kronor.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Kungl. Maj:t har tidigare denna dag på min föredragning beslutat avlåta proposition till riksdagen med förslag om tillsättande av en särskild kommission för den centrala handläggningen av utlänningsärenden. Till utlänningskommissionen skola enligt vad i propositionen föreslagits bland annat överflyttas de på socialstyrelsen nu ankommande ärendena om uppehålls- och arbetstillstånd m. m. för utlänningar ävensom skötsel av de utlänningsförläggningar, som styrelsen hittills omhänderhaft. Därvid har förutsatts, att personal från socialstyrelsens utlänningsbyrå och avdelning för utlänningsförläggningar skall överföras till kommissionen med tillämpning av samma förfarande, som tillämpades vid överflyttning av vissa befattningshavare från socialstyrelsen till arbetsmarknadskommissionen på våren 1940. Beträffande ordinarie och extra ordinarie befattningshavare å socialstyrelsens utlänningsavdelningar skall sålunda lämnas en föreskrift, att dem åliggande tjänstgöringsskyldighet tills vidare skall fullgöras i inspektionen utan ändring av deras rätt till avlöning och andra förmåner i tjänsten. Beträffande den extra och tillfälligt anställda personalen å styrelsens utlänningsavdelningar har man räknat med att behov av densamma åtminstone tills vidare i stort sett skall föreligga i kommissionen.

Beräkningen av avlöningsanslaget till socialstyrelsen för nästa budgetår torde böra grundas på förutsättningen, att den föreslagna överflyttningen kommer till stånd. För den till arbetsmarknadskommissionen överförda extra-ordinarie personalen ha avlöningsmedel hittills beräknats under styrelsens anslag samtidigt med att föreskrift givits, att dessa medel icke må utan Kungl. Maj:ts medgivande tagas i anspråk. Då en återföring till socialstyrelsen, vare sig av arbetsförmedlingsärendena eller av utlänningsärendena, knappast kan antagas ske med sådan brådska, att anslagsfrågan icke skulle hinna underställas riksdagen, synes emellertid onödigt att även under socialstyrelsens anslag anvisa medel för avlöning av den till andra myndigheter överflyttade personalen. En dubbel medelsanvisning å riksstaten framstår också såsom mera olämplig, ju större de belopp äro, som så anvisas. Jag förordar för den skull, att socialstyrelsens anslag beräknas exklusive avlöningskostnaderna för den personal, som tills vidare överförs till arbetsmarknadskommissionen eller är avsedd att överföras till utlänningskommissionen. Överflyttade ordinarie och extra-ordinarie befattningshavare böra det oaktat liksom tidigare vara upptagna på socialstyrelsens personalförteckning. Vid uppkommande ledighet

å dessa tjänster böra de icke, intill dess Kungl. Maj:t annorlunda förordnar, få återbesättas och ej heller vikarier å dem förordnas.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän, som socialstyrelsen med hänsyn till väntad högre belastning under nästa budgetår föreslagit höjd från 300 000 kronor till 330 000 kronor, torde under beaktande av nyssnämnda överflyttning av tjänster från styrelsen kunna upptagas till 290 000 kronor.

Under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har styrelsen förordat höjning av det belopp å 2 000 kronor, som avsetts för ersättningar till sakkunniga personer å barnavårdens specialområden samt till arkitekt. Den därvid föreslagna förbättringen av grunderna för ersättning åt styrelsens arkitekt anser jag mig i nuvarande läge icke böra förorda. Då emellertid styrelsen under senare år ansett sig böra anlita arkitekten i sådan utsträckning, att det nu upptagna beloppet, 2 000 kronor, icke ens räckt till att bestrida ersättningarna till arkitekten, anser jag mig böra förorda, att posten höjes till 3 500 kronor. Genom denna höjning erhåller styrelsen även möjlighet att vid behov utge ersättningar till anlita annan sakkunskap å barnavårdens specialområden.

Under denna arvodespost har styrelsen vidare hemställt om 3 000 kronor till sakkunniga på den medicinska barnavårdens område, närmast i syfte att erhålla läkarbiträde vid den styrelsen ålagda granskningen av lokalerna för statsunderstödda daghem. Under den första tiden för inrättande av statsunderstödda daghem finner jag befogat att räkna med ett relativt betydande behov av läkarbiträde för ifrågavarande granskningsuppgifter. Sedan verksamheten kommit i gång, torde behovet bli mera begränsat. Med hänsyn härtill vill jag förorda att för ändamålet anvisas en särskild delpost, ersättningar till läkarbiträde vid granskning av anstalter för halvöppen barnavård, som för nästa budgetår icke maximeras utan anvisas förslagsvis och sålunda må belastas i den utsträckning, som finnes påkallat. Posten bör lämpligen upptagas till ett belopp motsvarande det normala behovet, eller uppskattningsvis 1 000 kronor. Vidare bör i staten upptagas en ny delpost å förslagsvis 700 kronor till ersättningar åt ledamöter i den rådgivande nämnd för social hemhjälpverksamhet, som jämlikt kungörelsen den 31 december 1943 (nr 947) om statsbidrag till social hemhjälpverksamhet av Kungl. Maj:t tillsatts den 3 mars 1944. Ersättning till nämndens ledamöter utgår i form av dagarvode enligt kommittékungörelsen. Å andra sidan torde den nuvarande delposten på 4 500 kronor till ersättningar åt utlänningsnämnden böra flyttas från socialstyrelsens stat och erforderliga kostnader i stället bestridas från de medel, som ställas till förfogande för utlänningskommissionen. Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar skulle i enlighet med vad jag sålunda föreslagit sänkas med 1 300 kronor, eller från 12 600 till 11 300 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal påverkas givetvis starkast av utlänningsbyråns bortflyttning. Utgifterna under anslagsposten beräknades av socialstyrelsen i petitaskrivelsen uppgå till 774 000 kronor i avlöningar till den under hela budgetåret 1944/45 anställda personalen samt därjämte 36 000 kronor för särskilda ändamål. Såsom framgår av i det föregående lämnade uppgifter kunna av förstnämnda avlöningskostnader beräknas på utlänningsbyrån belöpa omkring 319 000 kronor och på de till arbetsmarknadskommissionen flyttade befattningshavarna 42 500 kronor. På utlänningsbyrån ha vidare beräknats falla 20 500 kronor av förstnämnda 36 000 kronor. Enligt dessa uppgifter skulle sålunda på socialstyrelsen i övrigt falla (810 000 — 319 000 — 42 500 — 20 500) 428 000 kronor. Detta belopp synes mig kunna tagas till utgångspunkt för anslagspostens beräkning

för nästa budgetår. Beloppet torde emellertid böra minskas dels med hänsyn till att bortflyttningen av utlänningsbyrån och styrelsens avdelning för utlänningsförläggningar — vars direkta lönekostnader bekostats från förskottsstaten för försvarsväsendet — torde medföra vissa besparingar i fråga om den för styrelsen gemensamma personalen, dels på grund av de begränsningar jag anser mig böra förorda i förhållande till socialstyrelsens förslag om personalförstärkningar. Dessa kostnadsminskningar motvägas emellertid av vissa ytterligare kostnader, nämligen för förstärkning av nykterhetsvårdsavdelningen, för det kontorsmässiga arbetet med de fria sommarresorna och för ledningen av den halvöppna barnavården och den sociala hemhjälpen.

De besparingar, som finnas möjliga genom bortflyttningen av utlänningsavdelningarna å för styrelsen gemensamma anordningar såsom telefonväxeln, kassa- och registratorskontoret m. m., äro svåra att på förhand beräkna. Jag uppskattar dem till ett runt belopp av 10 000 kronor.

Vad angår de av styrelsen föreslagna personalökningarna anser jag mig böra förorda vissa begränsningar. Beträffande den föreslagna förstärkningen å mödrahjälpsavdelningen av fattigvårdsbyrån vill jag framhålla, att personalbehovet icke synes kunna bedömas efter arbetsuppgifterna under innevarande budgetår, då styrelsen haft ett speciellt utredningsuppdrag rörande mödrahjälpen. Under vissa tider bör den för sommarkoloniverksamheten nyanställda assistenten i Ex 15 kunna lämna avdelningen visst biträde. Omändring av amanuens tjänsten till notariatjänst anser jag mig i vart fall icke nu böra föreslå. Anledning att biträda styrelsens förslag om anställande av ett nytt skrivbiträde på kassa- och registratorskontoret torde efter bortflyttningen av utlänningsavdelningarna icke föreligga. Vidare anser jag mig icke böra beräkna medel för hela den föreslagna ökningen för statistiska byråns och utredningsbyråns del utan räknar med att ökningen av biträdespersonalen skall kunna begränsas med två befattningshavare. På grund av de sålunda förordade personalminskningarna i förhållande till socialstyrelsens förslag torde kostnaderna begränsas med omkring 13 000 kronor.

Å andra sidan tillkomma vissa ytterligare kostnader. Vad först angår frågan om förstärkningen av personalen på nykterhetsvårdsavdelningen har socialstyrelsen i anslutning till nykterhetsutredningens förslag om familjevård, korttidsinternering och utbyggnad av länsnykterhetsnämndernas organisation m. m. föreslagit, att den nuvarande, till fattigvårdsbyrån knutna nykterhetsvårdsavdelningen skulle förstärkas och utbrytas till en särskild byrå för nykterhetsvård. Enligt förslaget skulle byrån utrustas med följande tjänster (de nuvarande tjänsterna anges inom parentes), nämligen en byråchef i A 30, en förste byråinspektör i A 26 (sekreterare i samma lönegrad), en byråinspektör i A 24 (nu i Eo 22), en kansliskrivare i A 11 (kontorist i A 9), ett kontorsbiträde i A 4 (nu i Eo 4), ett skrivbiträde i Eo 2 (nu i Ex 2) samt, liksom hittills, en förste amanuens i Eo 18 och en amanuens i Ex 11. Med den omfattning alkoholistvården numera erhållit och med hänsyn till de ökade krav på uppsiktsmyndigheten, som de för Kungl. Maj:t denna dag anmälda förslagen om effektivisering av nykterhetsvården medföra, delar jag uppfattningen om behovet av en viss personalförstärkning för denna verksamhet. Jag biträder även förslaget att bryta ut den nuvarande nykterhetsvårdsavdelningen från fattigvårdsbyrån och organisera den såsom en självständig byrå. Jag kan emellertid i nuvarande läge icke i dess helhet biträda socialstyrelsens förslag till personalförstärkning, vilket innefattar en betydande uppflyttning eller ordinariesättning av tjänsterna å avdelningen. Jag vill förorda att denna förstärkning tills vidare begränsas till inrättande av en ny byråinspektörs-tjänst i A 24 samt utbytande av den nuvarande ordinarie sekreterarbefattningen

i A 26, vars innehavare varit chef för avdelningen och självständig föredragande i alkoholistvårdsärenden inom styrelsen, mot en extra ordinarie byråchefstjänst i Eo 30. Formellt böra dessa förändringar genomföras så, att sekreterartjänsten i A 26 överföres till övergångsstat samtidigt med att byråchefs- och byråinspektörstjänsterna uppföras i personalförteckningen, därvid beträffande byråinspektörstjänsten föreskrives, att den icke må besättas, så länge den å övergångsstat uppförde sekreteraren kvarstår i tjänst. I den mån sekreteraren uppehåller annan befattning, bör hinder givetvis icke föreligga att meddela förordnande om uppehållande av byråinspektörstjänsten. Den av mig förordade personalförstärkningen för nykterhetsvårdsbyrån torde påkalla en ökning av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal med i runt tal 10 000 kronor.

För det kontorsmässiga arbetet med de fria sommarresorna, vilket arbete även enligt min mening bör överflyttas till styrelsen från utrymningskommissionen, räknar jag med ett belopp av 6 000 kronor.

Vidare erfordras medel till avlöning åt en konsulent eller inspektör för den halvöppna barnavården och en motsvarande befattningshavare för social hemhjälp. Dylika befattningar förutsattes vid riksdagens beslut år 1943 om utbyggandet av den halvöppna barnavården och om social hemhjälp. Befattningen såsom social hemhjälpskonsulent har tillsatts redan under innevarande budgetår med placering i lönegraden Eo 21. För den halvöppna barnavården har under första hälften av år 1944 varit förordnad en särskild föredragande med ett arvode av 10 000 kronor för år. För den centrala ledningen av hemhjälpen och den halvöppna barnavården beräknar jag ett belopp av tillhoppa 17 000 kronor, därvid det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta efter vad som befinner lämpligt beträffande handläggningen av ärenden rörande den halvöppna barnavården. Icke-ordinarieposten synes i anslutning till vad jag sålunda föreslagit kunna beräknas till (428 000 — 10 000 — 13 000 + 10 000 + 6 000 + 17 000) 438 000 kronor.

Kostnaderna för rörligt tillägg synas för nästa budgetår kunna upptagas till ett belopp av 90 700 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet kan alltså uppskattas till (290 000 + 11 300 + 438 000 + 90 700) 830 000 kronor.

I personalförteckningen för socialstyrelsen böra tjänstebemärkningarna för notarie och sekreterare i enlighet med vad chefen för finansdepartementet anfört i statsverkspropositionen vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor utbytas mot benämningarna byråsekreterare och förste byråsekreterare. Vidare böra i förteckningen upptagas följande nya befattningar, nämligen en byråchef i Eo 30, en byråinspektör i A 24 och en hemhjälpskonsulent i Eo 21, varjämte en befattning såsom förste byråsekreterare bör överföras från ordinarie stat till övergångsstat.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen till behandling förehått två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av fru *Anna Sjöström-Bengtsson m. fl.* (I: 326) och den andra inom andra kammaren av herrar *C. Lindberg* och *S. Cruse* (II: 518), vari hemställt, att riksdagen måtte besluta, att befattningen såsom barnavårdsinspektris skall placeras i lönegraden Eo 24.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för nämnda förslag, får utskottet hänvisa till motionen II: 518.

Utskottet.

Medelsbehovet under socialstyrelsens avlöningsanslag för nästa budgetår påverkas i väsentlig mån av överflyttningen av utlänningsärendena till en särskild utlänningskommission, varom utskottet i annat sammanhang avgiver förslag. Avlöningsanslaget har även i Kungl. Maj:ts förslag — mot vad hittills varit fallet — beräknats exklusive kostnaderna för sådan personal, som överflyttats till arbetsmarknadskommissionen.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skall den nuvarande nykterhetsavdelningen brytas ut från fattigvårdsbyrån och organiseras såsom en självständig byrå. Ökat medelsbehov har jämväl beräknats uppkomma för bland annat erhållande av läkarbiträde vid granskningen av lokalerna för statsunderstödda daghem, en konsulent eller inspektör för den halvöppna barnavården och en motsvarande befattningshavare för social hemhjälp ävensom i anledning av överflyttning från utrymningskommissionen av det kontorsmässiga arbetet med de fria sommarresorna.

Vad departementschefen i dessa ämnen anfört föranleder ej erinran från utskottets sida.

I motionerna I:326 och II:518 föreslås, att den vid 1942 års riksdag inrättade befattningen såsom barnavårdsinspektör skall uppflyttas från lönegraden Eo 21 till lönegraden Eo 24. Denna fråga bör enligt utskottets mening bedömas under hänsynstagande till lönegradsplaceringen av andra, till arbetsuppgifterna jämförbara tjänster. En sådan prövning är utskottet icke berett att nu ingå på men förutsätter, att frågan om barnavårdsinspektörens löneställning förelägges nästa års riksdag, sedan allmänna lönenämndens yttrande i ämnet inhämtats.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag jämväl i övrigt hemställer utskottet,

I. att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för socialstyrelsen:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning	Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 generaldirektör		C 12
4 byråchefer		A 30
1 byråchef, tillika statens inspektör för fattigvård och barnavård		A 30
1 skyddshemsinspektör		A 27
2 förste aktuarier		A 26
1 förste byråsekreterare		A 26
1 förste byråsekreterare, tillika assistent hos statens inspektör för fattigvård och barnavård		A 26
2 byråinspektörer		A 24
2 förste aktuarier		A 24
3 förste byråsekreterare		A 24
4 aktuarier		A 21

Befattning	Lönegrad
1 byråsekreterare	A 21
1 registrator och kassör	A 14
4 kansliskrivare	A 11
2 kontorister	A 9
1 förste expeditionsvakt	A 7
7 kanslibiträden	A 7
1 expeditionsvakt	A 6
2 expeditionsvakter	A 5
15 kontorsbiträden	A 4
4 skrivbiträden	A 2

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.

2 byråchefer	Eo 30
2 byrådirektörer	Eo 28
1 byråinspektör	Eo 24
2 förste byråsekreterare	Eo 24
2 byråinspektörer	Eo 22
1 aktuarie	Eo 21
1 barnavårdsinspektris	Eo 21
1 hemhjälpkonsulent	Eo 21
5 byråsekreterare	Eo 21

Tjänsteman å övergångsstat.

1 förste byråsekreterare	A 26;
--------------------------------	-------

Anm. 1 byråinspektörstjänst å ordinarie stat må icke besättas, så länge förste byråsekreteraren å övergångsstat kvarstår i tjänst.

b) godkänna följande avlöningsstat för socialstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 290 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 11 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 438 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 90 700
<u>Summa förslagsanslag kronor 830 000;</u>	

c) till Socialstyrelsen: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet för budgetåret 1944/45 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 830 000 kronor;

II. att motionerna I: 326 och II: 518 må anses besvarade genom vad utskottet anfört.

2:o) Socialstyrelsen: Avlöningar till viss personal för större statistiska specialundersökningar. Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår anvisat med 15 000 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *socialstyrelsen* hemställt, att anslaget måtte för nästa budgetår upptagas till 30 000 kronor, eller det belopp, vartill medelsbehovet tidigare beräknats under en följd av år.

Departementschefen har anfört följande.

Den tidigare sänkningen av förevarande anslag från 30 000 till 15 000 kronor var betingad av förekomsten av en icke obetydlig reservation å anslaget. Medelsanvisningen under senare budgetår har emellertid icke täckt kostnaderna för de specialundersökningar, som Kungl. Maj:t anbefallt socialstyrelsen att utföra, utan betydande belopp ha måst ställas till förfogande från femte huvudtitelns kommittéanslag. Då en minskning av denna utredningsverksamhet, såvitt nu kan bedömas, icke är att förvänta under nästa budgetår, anser jag mig för den skull böra förorda en höjning av anslaget till dess tidigare belopp.

Utskottet.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Socialstyrelsen: Avlöningar till viss personal för större statistiska specialundersökningar* för budgetåret 1944/45 under femte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

3:o) **Socialstyrelsen: Omkostnader.** Ifrågavarande anslag är å riksstaten för innevarande budgetår upptaget med 196 000 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 31 augusti 1943 har socialstyrelsen framlagt förslag rörande medelsbehovet för ifrågavarande ändamål. Styrelsens förslag, som innefattar höjningar av samtliga poster i omkostnadsstaten, innebär en sammanlagd anslagsökning av 76 500 kronor.

I fråga om den i styrelsens omkostnadsstat upptagna anslagsposten till reseersättningar har styrelsen motiverat höjningen, bland annat, därmed, att den fortskridande utvecklingen av de erkända arbetslöshetskassornas verksamhet påkallade starkt ökad resefrekvens för arbetsmarknadsbyråns tjänstemän. Vidare hade behovet av tjänste- och inspektionsresor stigit även inom andra delar av styrelsens verksamhetsområde. Detta gällde framför allt barnavård, mödrahjälp och utlänningskontroll.

Departementschefen har i denna del anfört följande.

I anledning av den föreslagna överflyttningen av utlänningsärendena till en särskild kommission bör omkostnadsanslaget för socialstyrelsen under nästa budgetår beräknas exklusive de på utlänningsbyrån fallande kostnaderna. Kostnaderna vid avdelningen för utlänningsförläggningar ha icke tidigare belastat socialstyrelsens anslag utan bestritts från förskottsstaten för försvarsväsendet.

De av socialstyrelsen för verket i dess helhet föreslagna höjningarna äro delvis så betydande, att vissa omkostnadsposter även efter fränskiljande av utlänningsbyråns andel skulle uppgå till högre belopp än de för löpande budgetår anvisade beloppen. Höjningarna har jag emellertid i vissa avseenden ansett kunna göras mera begränsade än styrelsen föreslagit. Posten till sjukvård m. m., som för styrelsen i dess helhet under innevarande budgetår upptagits till 10 000 kronor och för nästa budgetår föreslagits till 15 000 kronor, därav för styrelsen utom utlänningsbyrån beräknats belöpa 11 000 kronor, synes för den beskurna styrelsen under nästa budgetår i avvaktan på närmare erfarenheter icke böra upptagas till högre belopp än 9 000 kronor.

På de av styrelsen anförda skälen synes en något ökad medelstillelning under posten till reseersättningar påkallad under nästa budgetår. Styrelsen har föreslagit en höjning av posten för styrelsen i dess helhet från 18 000 till 25 000 kronor, varav för styrelsen exklusive utlänningsbyrån beräknats 20 000 kronor. Jag förordar, att posten upptages till ett belopp av 18 000 kronor.

Utgifterna för bränsle, lyse och vatten ha för styrelsen i dess helhet på grund av ökade utrymmen beräknats stiga från 18 000 kronor till ett belopp av 19 500 kronor under nästa budgetår, motsvarande 11 500 kronor för den beskurna styrelsen. Denna beräkning kan jag biträda. Vad angår utgifterna för övriga expenser har styrelsen hemställt om en höjning av denna delpost för verket i dess helhet från 125 000 kronor till 173 000 kronor, varemot för verket exklusive utlänningsbyrån beräknats svara ett belopp av 117 500 kronor. Med iakttagande av största sparsamhet bland annat med de starkt stegrade utgifterna för blankettryck och telefon borde en begränsning inom en lägre kostnadsram vara möjlig. Jag förordar, att delposten för nästa budgetår beräknas till 106 500 kronor. Omkostnadsposten till expenser skulle sålunda uppgå till sammanlagt (11 500 + 106 500) 118 000 kronor.

Posten till publikationstryck, som icke till någon del beräknats falla på utlänningsbyrån, har av styrelsen föreslagits höjd från 35 000 till 50 000 kronor. Jag förordar, att posten beräknas till 40 000 kronor, och förutsätter därvid, att särskild uppmärksamhet ägnas åt möjligheterna att begränsa kostnaderna för styrelsens löpande publikationer.

Mot beräkningen av uppbördsposten särskilda uppbördsmedel har jag ingen erinran.

Styrelsens omkostnader skulle sålunda för nästa budgetår beräknas i enlighet med följande sammanställning:

Utgifter:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	9 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	18 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	118 000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	40 000
		Summa kronor 185 000

Särskilda uppbördsmedel:

Inkomst av försålda publikationer	kronor	10 000
		Nettoutgift kronor 175 000

Kungl. Maj:ts förslag giver ej utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer därför,

Utskottet.

att riksdagen må till *Socialstyrelsen*: Omkostnader för budgetåret 1944/45 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 175 000 kronor.

4:o) **Överskridande av viss anslagspost i socialstyrelsens avlöningsstat för budgetåret 1943/44.** I gällande avlöningsstat för socialstyrelsen är upptagen en anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal å 671 000 kronor, varav dock icke utan Kungl. Maj:ts medgivande må tagas i anspråk högre belopp än (671 000 — 42 500) 628 500 kronor.

I skrivelse den 10 december 1943 har *socialstyrelsen* anmält, att det belopp, som sålunda ställts till styrelsens förfogande, icke komme att bliva tillfyllest.

Merkostnaderna under löpande budgetår för gjorda personalförstärkningar å de olika byråerna har styrelsen beräknat till följande belopp, nämligen för fattigvårdsbyrån 24 950 kronor, för lagbyrån 4 300 kronor, för statistiska byrån 16 500 kronor, för utredningsbyrån 6 770 kronor, för utlänningsbyrån 131 490 kronor samt för förlikningsmannæxpeditionen 3 690 kronor, eller tillhoppa 187 700 kronor. På grund härav har styrelsen hemställt, att ett belopp av 187 500 kronor måtte ställas till styrelsens förfogande såsom förstärkning av den i styrelsens avlöningsstat för löpande budgetår upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Departementschefen har härom anfört följande.

Såsom framgår av socialstyrelsens redogörelse, faller huvudparten av det belopp av 187 500 kronor, varmed anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal i avlöningsstaten för löpande budgetår enligt styrelsens mening skulle behöva överskridas, på utgifterna för utlänningsbyrån. Trots vidtagna rationaliseringsåtgärder har personalstyrkan på denna byrå måst väsentligt ökas på grund av den under hösten starkt stigande flyktingströmmen, så att personalkostnaderna för byrån nu beräknats överstiga de vid anslagets fastställande antagna kostnaderna med över 130 000 kronor. Utgiftsökningen å fattigvårdsbyrån betingas till ungefär halva beloppet av riksdagens beslut under hösten 1943 om utbyggande av den halvöppna barnavården och om social hemhjälpverksamhet. Jämväl större delen av personalökningen på statistiska byrån beror på omständigheter, som beslutats efter avlöningsanslagets bestämmande, nämligen den för fjolårets riksdag anmälda omläggningen av pris- och levnadskostnadsstatistiken.

Vad angår de övriga personalökningar, som styrelsen ansett erforderliga för innevarande budgetår, betraktar jag dessa, såsom framgår av vad jag förut anfört vid anmälan av styrelsens anslagsäskanden för nästa budgetår, såsom till en del tillfälliga och erforderliga blott under innevarande budgetår. Endast beträffande den merbelastning å förevarande anslagspost, som uppkommit genom att ett ordinarie kontorsbiträde i lönegraden A 4 befordrats till extra ordinarie kanslibiträde i lönegrad Eo 7 utan att ändring inträtt i hennes arbetsuppgifter, finner jag anledning till erinran. Den därav betingade kostnadsökningen finner jag icke kunna motivera ett medgivande att i motsvarande mån överskrida ifrågavarande anslagspost. Då vidare belastningen å förevarande anslagspost i vissa andra avseenden torde kunna begränsas utöver vad styrelsen i sin framställning räknat med, synes överskridandet böra begränsas till 180 000 kronor.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för socialstyrelsen upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1943/44 överskridas med högst 180 000 kronor.

Stockholm den 30 maj 1944.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 160.